Onontbeerlijke discipline

* * In de loop van de laatste maanden is bij * herhaling grote twijfel uitgesproken over de geloofwaardigheid van de Nederlandse defensie-inspanning. Zowel binnen het eigen land als daarbuiten hebben tal van publicisten zich in vaak zeer kritische bewoordingen daarover uitgelaten. Hun spottende en ironische commentaren betroffen niet alleen de beleidsvoornemens van de politieke leiding, doch evenzeer de bedenkelijke ontwikkelingen op het gebied van met name de disciplinaire verhoudingen. Deze beschouwingen zijn hen niet steeds in dank afgenomen, en meer dan eens werd er verontwaardigd op gereageerd met het verwijt dat hun negatieve oordeel slechts op het uiterlijk van de Nederlandse soldaat was gebaseerd. Uit vele andere reacties viel echter ook de erkenning te beluisteren dat met groeiende zorg werd beaamd hoeveel er schort aan het militaire apparaat waarop ons land en zijn bondgenoten in geval van nood moeten kunnen rekenen.

Het heeft niet de minste zin de kritiek te willen bagatelliseren onder verwijzing naar de loftuitingen van verschillende geallieerde commandanten die oefeningen te velde van onze troepen hebben gadegeslagen en wier uitspraken getuigen van waardering voor de geleverde prestaties: na afloop van *Big Ferro* constateerde c-1 LK dat de individuele geoefendheid en de zorg voor de wapens als *onvoldoende* moesten worden gekwalificeerd. En dan ging het daarbij nog om een oefening, waarbij de oorlogsomstandigheden nauwelijks werden gesimuleerd.

Voor het verwezenlijken van haar doelstellingen dient de krijgsmacht te kunnen beschikken over een goed functionerend samenstel van mensen en materieel. Daarin is de discipline een *onontbeerlijk middel*. In feite is zij het *smeermiddel* dat het ineengrijpende raderwerk van heel die complexe machinerie tot het leveren van de verlangde produktie in staat stelt, zonder dat daarbij noemenswaarde haperingen en storingen optreden. Vanzelfsprekend is het ideaal, wanneer er over de gehele lijn kan worden gesproken van een *innerlijke discipline* in hen die de krijgsmacht bemannen: „zelf-smerend" is uiteraard te prefereren boven de noodzaak tot ingrijpen vanwege de toezichthouders.

Soms lijkt het er echter op dat discipline iets onnets is, waartegen men zich moet verzetten. Iets verfoeilijks, iets verwerpelijks waartegen de mens ten strijde behoort te trekken. Dat neemt evenwel niet weg dat geen enkele organisatie tot een doelmatige produktie, van onverschillig wat dan ook, zal kunnen komen wanneer de discipline niet is gewaarborgd. Ja, zelfs een minister die, blijkens eigen uitspraken, heel zijn leven een afkeer van discipline heeft gehad, zal in zijn verantwoordelijkheid voor het functioneren van de Nederlandse krijgsmacht moeten beseffen dat discipline daarin van essentieel belang is!

Het is in dat verband zeer zeker leerzaam, te rade te gaan bij hen die met gezag kunnen spreken over het werkelijke optreden van de krijgsmacht onder gevechtsomstandigheden. Zo sprak in eind oktober 1973 Chaim Herzog zich tegenover een verslaggever van het toonaangevende Israëlische blad Haaretz, naar aanleiding van de kort tevoren gevoerde Jom-Kippoeroorlog als volgt uit.

Er bestaat geen enkel surrogaat voor discipline. Het is nu duidelijk, dat een deel van onze fouten in het begin van de oorlog voortvloeide uit een gebrek aan discipline, uit een atmosfeer van nalatigheid en onverschilligheid, die onder de bevolking was ontstaan en die strijdkrachten had besmet.

Wanneer een soldaat slordig en onverzorgd erbij loopt, ongeschoren en met een haardos waaraan de kapper al lang te pas had moeten komen, dan is er géén zekerheid dat het met zijn wapen in orde is, dat zijn tankmotor goed verzorgd is en dat de gevechtsvaardigheid van zijn eenheid verzekerd is.

Dat tekortschieten in discipline heeft niet zozeer de strijdbaarheid van onze soldaten aangetast als wel de prijs aan mensenlevens en materieel sterk doen stijgen.

Een dergelijk getuigenis laat aan duidelijkheid niets te wensen over. Het rept niet over kwantiteit

doch legt de nadruk op de kwaliteit waarvoor de discipline een onmisbare bijdrage levert. Natuurlijk hebben ten onzent diegenen gelijk die kwantiteit willen inruilen voor kwaliteit, wanneer zij stellen dat een kleinere krijgsmacht met betere kwaliteit hetzelfde kan presteren als een omvangrijker militair apparaat waaraan die kwaliteit mankeert. Maar tekortschieten in kwaliteit wordt in onze dagen maar al te vaak gezien als een materieel probleem waarbij men dan het personeelsaspect buiten beschouwing laat.
Het moet evenwel duidelijk zijn dat de kwaliteit grotendeels wordt bepaald door de *gevechtsbereidheid* van het personeel, die mede blijkt uit het aanvaarden van discipline als middel tot het doen functioneren van het geheel. Die kwaliteitsfactor is geen element in een optelsom, maar *factor in een vermenigvuldiging:* wanneer hij daarin gelijk is aan *nul,* zal ook het *produkt geen hogere waarde dan nul* kunnen hebben!
Het is dan ook geenszins verwonderlijk dat men van de zijde van het Warschau-Pact bijzonder geinteresseerd is in de ontwikkelingen rond het disciplineprobleem aan deze zijde van het IJzeren Gordijn. Daarbij ligt het voor de hand dat men aan gene zijde absoluut niet zal tolereren wat ons reeds boven het hoofd lijkt te hangen, te weten het naar de nul dalen van de discipline. In de Sovjetstrijdkrachten en in die van hun bondgenoten handhaaft men de eigen discipline met evenveel kracht als waarmee men het afbrokkelen van de onze zal willen bevorderen!

Voor wie zich zou willen verdiepen in de mogelijke beweegredenen welke „het andere kamp" zou kunnen hebben voor zijn opvattingen terzake, is bezwaarlijk een beter studiemateriaal te bedenken dan de gebundelde briefwisseling tussen Karl Marx en Friedrich Engels. In brief 124, geschreven op 26 september 1851, schrijft Engels aan zijn „Lieber Marx" o.m.:

Die eiserne Disziplin, die allein den Sieg verschaffen kann, ist genau die Kehrseite der „Vertagung der inneren Politik" und der Militärdiktatur . . *Es ist eine evidente Tatsache, daß die Desorganisation der Armeen und die gänzliche Lösung der Disziplin sowohl Bedingung wie Resultat jeder bisher siegreichen Revolution waren.*

Welnu, aangezien revolutie binnen de eigen machtssfeer wel ongeveer het laatste is wat de huidige Oostblokleiders zullen willen tolereren, is het volkomen begrijpelijk dat zij voor een „gänzliche Lösung" van hun eigen discipline in het geheel niet geporteerd zijn, zélfs niet als „Resultat" van wat zich reeds voltrok. Anderzijds is het even begrijpelijk dat zij met bijzonder welgevallen constateren hoe in onze verhoudingen „nuttige idioten" hun uiterste best doen ons de door Engels bedoelde „Bedingung" te scheppen.

Zonder het onontbeerlijke middel dat discipline heet, zal onze krijgsmacht onmogelijk in deugdelijke staat paraat kunnen zijn op het beslissende moment waarop falen funest is. Op dat kritieke moment te falen in de produktie van veiligheid is onherstelbaar. Evenals een bordpapieren scherm niet geschikt is voor het keren van een aanrollende vloedgolf, zo is ook een krijgsmacht zonder discipline ongeschikt voor het keren van enigerlei aanslag tegen het welzijn van de samenleving. Hoe eerder Nederland daaruit de consequenties trekt, hoe beter!